

www.strik.rs

www.strik.rs

NASLOV ORIGINALA

Kamila Shamsie
Home Fire

UREDNIKA

Ljubica Pupezin

Copyright © 2017 by Kamila Shamsie

© ŠTRIK, za srpski jezik, 2019

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se umnožavati ni u kom obliku bez prethodne dozvole izdavača ili vlasnika izdavačkih prava.

Kamila Šamsi

KUĆA U
PLAMENU

PREVELA S ENGLESKOG

Tatjana Bižić

BEOGRAD

2019

Sadržaj

Isma / 11

Emon / 59

Parvez / 109

Anika / 167

Karamat / 189

Zahvalnost / 235

Posvećeno Džilijan Slovo

Oni koje volimo... neprijatelji su države.

Sofokle, *Antigona*
(prema prevodu Šejmusa Hinija)

ISMA

1

Ismi će pobeći avion. Novac za kartu joj neće vratiti, jer avio-kompanija ne snosi odgovornost za putnike koji su stigli na aerodrom tri sata pre poletanja, ali su ih onda sproveli u prostoriju za ispitivanje. Ispitivanje je Isma očekivala, ali ne i da će prethodno morati da čeka satima, niti da će se osećati tako poniženo dok joj budu pregledali kofer. Postarala se bila da u kofer ne stavi ništa što bi izazvalo ni komentare ni pitanja – nije ponela ni Kuran, ni porodične fotografije, ni knjige iz svog polja naučnog interesovanja – ali službenica je i pored toga uzimala jedan po jedan komad Ismine odeće i provlačila ga između prstiju, ne zato što je tragala za ušivenim tajnim džepovima, nego više procenjujući kvalitet materijala. Konačno je dohvatila markiranu perjanu jaknu koju je Isma bila prebacila preko naslona stolice kad je ušla, i podigla je držeći između palca i kažiprsta materijal na oba ramena.

„Ovo nije vaše”, rekla je, a Isma je bila sigurna da pritom nije mislila *zato što vam je bar za broj prevelika*, nego *previše je ovo dobro za nekog takvog kao ti*.

„Radila sam u radnji za hemijsko čišćenje. Žena koja je donela ovu jaknu nije htela da je preuzme pošto nismo uspeli da uklonimo mrlju.” Pokazala je masnu fleku na džepu.

„Zna li šef da ste je uzeli?”

„Ja sam bila šef.”

„Vi ste bili šef radnje za hemijsko čišćenje, a sada putujete na doktorske studije iz sociologije u Amherst u Masačusetsu?”

„Da.”

„Otkud to?”

„Moji brat i sestra i ja ostali smo bez roditelja taman kad sam završila fakultet. Njih dvoje su imali dvanaest godina – blizanci. Prihvatila sam prvi posao koji sam uspela da nađem. Njih dvoje su sad odrasli i ja mogu opet da živim svoj život.”

„Svoj život... u Amherstu u Masačusetsu.”

„Mislila sam na svoje studije. Moja bivša profesorka s Ekonomskog fakulteta u Londonu sada predaje na univerzitetu u Amherstu. Zove se Hajra Šah. Možete da je pozovete da proverite. Stanovaću kod nje kad budem stigla tamo, dok ne pronađem sebi stan.”

„U Amherstu.”

„Ne. Ne znam. Izvinite, jeste li mislili na njen stan ili moj stan? Ona živi u Nortemptonu – to je blizu Amhersta. Potražiću ono što meni najbolje odgovara. Možda će i biti u Amherstu, a možda i ne. Imam neke ponude stanova za izdavanje u telefonu. Koji je kod vas.” Naterala se da učuti. Službenica je radila isto ono što je Isma već vidala kod službenika obezbeđenja – ćute dok im vi sasvim otvoreno odgovarate na pitanja, i onda mislite da morate da im kažete još nešto, a što više govorite, to ostavljate sve jači utisak da ste za nešto krivi.

Žena je bacila jaknu na gomilu ostale odeće i obuće i rekla Ismi da sačeka.

Od tada je prošlo neko vreme. Sad su već sigurno počeli da puštaju putnike u avion. Isma je pogledala u svoj kofer. Pošto je službenica izašla, Isma je ponovo popakovala stvari u kofer, a ostatak vremena provela je razbijajući sebi glavu pitanjem da nije napravila neki prekršaj time što je to uradila bez dozvole. Da li bi treba-

lo ponovo da istrese sve stvari na gomilu ili bi tako sve još pogoršala? Ustala je, otkopčala kofer i podigla poklopac da stvari unutra budu na vidiku.

U kancelariju je ušao muškarac. Nosio je Ismin pasoš, laptop i telefon. Isma je dopustila sebi da se ponada, ali on je seo, dao joj znak da sedne i ona, pa stavio diktafon između njih dvoje.

„Smatrate li vi sebe Britankom?“, upitao ju je.

„Ja sam Britanka.“

„Ali smatrate li sebe Britankom?“

„Živim ovde ceo život.“ Htela je da kaže da ne postoji nijedna druga zemlja kojoj bi ona osećala da pripada, ali to što je izgovorila nekako je zvučalo kao izvrđavanje.

Propitivanje je potrajalo gotovo dva sata. Službenik je hteo da čuje njeno mišljenje o šiitima, homoseksualcima, britanskoj kraljici, demokratiji, te-ve seriji *Najbolji poslastičar*, invaziji na Irak, o Izraelu, bombašima-samoubicama, sajtovim a za upoznavanje. Posle one prve greške koju je napravila sa svojim britanstvom, Isma se čvrsto držala manira koji je uvežbala s Anikom. Anika je glumila službenicu koja je propituje, a Isma je odgovarala sestri kao propitivana stranka sa sumnjivim političkim stavovima, koja ne želi da izgubi posao otvoreno izražavajući protivna mišljenja, ali koja takođe ne vidi ni potrebu da laže. „Kad govore o neprijateljstvu između šiita i sunita, ljudi se obično koncentrišu na nekakvu političku neravnotežu moći, kao u Iraku ili Siriji – kao Britanka, ja ne razlikujem muslimane jedne od drugih.“ „Okupacija tuđih teritorija uglavnom više stvara probleme nego što ih rešava“ – to je moglo da posluži i što se tiče Iraka i što se tiče Izraela. „Ubijanje civila je greh – i to podjednako važi bez obzira na to da li stradaju od bombaša-samoubica, avionskih bombardovanja ili napada dronovima.“ Između svaka dva pitanja nastupali su dugi intervali tišine, dok je službenik kliktao po tipkama na Isminom laptopu, pregle-

dajući njenu istoriju pretraživanja na internetu. Saznao je da je zanima bračni status glumca iz jedne popularne televizijske serije; da je to što nosi hidžab nije sprečilo da kupuje skupe kozmetičke proizvode kojima će ukrotiti ufrćkanu kosu; da je pitala Gugl kako ćaskati s Amerikancima.

„Znaš da ne moraš da budeš toliko poslušna što se baš svega tiče”, rekla joj je Anika kad su glumile propitivanje. Njena sestra nije još napunila devetnaest godina i bila je studentkinja prava; znala je sve o svojim ljudskim pravima i baš ništa o ranjivosti svog položaja u svetu. „Ako te, na primer, pitaju o kraljici, samo im reci: ‘Kao Azijatkinja, moram da se divim bojama njene garderobe.’ Važno je da pokažeš barem mrvicu prezira prema čitavom postupku.” Isma je umesto toga odgovorila: „Veoma se divim posvećenosti s kojom Njeno veličanstvo igra svoju ulogu.” Tešilo ju je ipak što u glavi čuje drugačije odgovore koje daje njena sestra, Anikino pobedonosno *Ha!* kad bi službenik postavio pitanje koje je ona predvidela, a Isma tvrdila da neće biti postavljeno, kao što je, na primer, bilo ono o *Najboljim poslastičarima*. Dobro, ako je i ne puste na ovaj avion, ni na sledeći, vratiće se kući kod Anike, što je polovina Isminog srca znala da bi ionako trebalo da uradi. Koliki deo Anikinog srca je želeo to isto – na to pitanje je teško bilo odgovoriti, jer Anika je nepokolebljivo tvrdila da Isma ne sme da menja plan o odlasku u Ameriku, a da li je to bila nesebičnost ili želja da bude ostavljena na miru, to po svemu sudeći ni ona sama nije znala. U Isminoj glavi zatreperila je slabašna misao o Parvezu koja se borila da ispliva na površinu, a onda ju je potopilo njeno odlučno odbijanje da ikad više razmišlja o njemu.

Konačno su se vrata ponovo otvorila i opet je ušla ona službenica. Možda će je ona ispitivati o porodici – na ta pitanja je bilo najteže odgovoriti i Ismi su zadavala najviše muka dok se pripremala uz sestrinu pomoć.